

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1997/68

KARAR NO : 1997/67

ÖZET : İdarenin bir kamu hizmetini yürüttüğü sırada özel mülkiyete konu taşınmazlara yaptığı haksız müdahalenin önlenmesi istemiyle açılan davanın, Medeni Kanun hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Dursun Saatçı

Davalı : Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. İhsan Küçük, Av. Nuri Temel

O L A Y : Erzincan-Uluköy sınırları içinde yer alan 1289 ve 3827 sayılı parsellerin maliki olan davacı, Erzincan Ovası Sağ Sahil Sulaması kapsamında kurulan Mertekli Regülatöründe tutulan sudan yararlanmak suretiyle arazisinde sulu kavak ziraati yaptığını; ancak, sözkonusu regülatörde fazla su tutulması nedeniyle arazisinin su baskınına maruz kalması sonucunda kavakların çürümeye yüz tuttuğunu ve taşınmazlarının kullanılmayacak durumda olduğunu; bu durumun tespiti istemiyle Erzincan 2. Asliye Hukuk Mahkemesine açtığı E. 1994/103 sayılı dosyadaki rapora göre, taşınmazlarına vaki su baskınının önlenmesi için set yapılması isteğiyle başvuruda bulunmuş ise de, idarece herhangi bir önlem alınmadığını ileri sürerek, taşınmazlarına vaki müdahalenin önlenmesi ve 50 cm. yüksekliğinde 100 m. boyunda taş ve beton bir duvar yaptırılarak bedelinin idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle 24.5.1995 tarihinde adli yargı yerine dava açmıştır.

ERZİNCAN 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 5.11.1996 gün ve E.1995/188, K.1996/364 sayı ile, davanın müdahalenin önlenmesi isteminden ibaret olduğu; Erzincan 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.1994/103, K.1997/79 D.iş sayılı dosyasında dava konusu yerde tespit yapıldığı ve bilirkişilerin raporlarını verdiklerinin görüldüğü; davalı idarenin davacıya gönderdiği 23.1.1985 tarihli resmi yazıda, kavak ağaçları çözülsün diye de, aşağıda kalan parsel sahiplerinin de başvuruda bulunmasının problem yaratacağının, bu nedenle bir seddenin yapılmasının daha uygun olacağını bildirdiği; Mahkemece 24.6.1996 tarihinde mahallinde yapılan keşifte dinlenen bilirkişilerin raporunda: suyun kesilmemesi halinde 1289 ve 3827 parsel sayılı sulu tarlada hiç bir şekilde ziraat yapılmayacağını

.../...

parsellerin su altında kalmasını önlemek için yaklaşık 100 m. uzunluğunda beton sedde yapılmasının gerekli olduğunu belirttikleri; dava konusu taşınmazların DSİ kanalından faydalanıp faydalanmadığı veya zarar görüp görmediği hususunun sorulması üzerine DSİ 8. Bölge Müdürlüğünden alınan 4.11.1996 günlü, 12066 sayılı cevabi yazıda: dava konusu taşınmazların idarelerince yapılan ve işletmeye alınan Mertekli Regülatörünün menbaa kısmında ve su toplama havzasına çok yakın bir yerde bulunduğu, kamulaştırmanın nehir yoluna kadar olduğunun ve taşınmazların nehir yatağına yakın olması nedeniyle ilkbahar ve sonbahar aylarında su altında kaldığının, sözkonusu parseller taban suyu seviyesinden oldukça yüksekte olduğundan sulama mevsiminde yöre çiftçilerine daha fazla su verilebilmesi için regülatörde azami kapasite ile tutulan suyun bir miktar kamulaştırma alanının dışına taşabildiğinin, normal şartlarda ise tutulan suyun planlandığı gibi kamulaştırma alanının sınırında kaldığının ve ilerdeki arazilere zarar verilemediğinin belirtildiği; tüm dosya kapsamında, davalının bir kamu kurumu olduğu; bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırmasının idari bir karar olduğu gibi bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp, o plan ve projeler gereğince iş görmesinin de kararın neticesi olan bir idari eylem olduğu ve idarenin eylem ve işlemlerinden doğan zararların ödettirilmesi isteklerinin 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde belirtilen tam yargı davası niteliğinde bulunduğu ve bu davalara bakma görevinin idari yargıya ait olduğu; DSİ'nin yapmış olduğu regülatörden taşan suların davacının taşınmazlarına zarar vermesinin, idari eylem sonucu ve bunun dayandığı idari karar neticesinde oluştuğunun ve bu hususun da 11.2.1959 gün ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararında açıkça ortaya konduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 26.2.1997 günlü, E. 1997/1970, K. 1997/2454 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

Bu arada davacı tarafından, DSİ'nin işlettiği regülatörden dolayı arazisi ve üzerindeki ağaçlarda meydana gelen zararın giderilmesi ve tazmini istemiyle 26.5.1997 tarihinde kayda giren dilekçeyle idari yargı yerine dava açılmış ise de; Sivas İdare Mahkemesinin 17.6.1997 günlü, E.1997/268, K.1997/278 sayılı kararıyla, 2577 sayılı Yasanın 3. maddesine göre saptanan eksikliklerin giderilerek yeniden dava açılmak üzere dava dilekçesi reddedilmiştir.

Davacı, adli yargı kararının 27.5.1997 tarihinde kesinleştiğini öğrenmesi üzerine ve dava dilekçesindeki noksanlıkları tamamlayarak yeniden dava açabileceği 30 günlük yasal süre içinde, 3.7.1997

günlü dilekçesiyle, bu defa; uğradığı zararın tazminini değil esasen zararın durdurulması için müdahalenin önlenmesini amaçladığını ileri sürerek davalı idarenin arazisine yaptığı müdahalenin (duvar çekerek) önlenmesi ne veya regülatörün yıktırılarak arazisinin su baskınından kurtarılmasına karar verilmesi istemiyle idari yargı yerine dava açmıştır.

SİVAS İDARE MAHKEMESİ; 13.11.1997 gün ve E.1997/389 sayılı ile adli yargı yerince verilen kararda, idarenin eylem ve işlemlerinden doğan zararların tazmini istemlerinin 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde belirtilen tam yargı davası niteliğinde bulunduğu ve bu davalara bakmakla idari yargının görevli olduğu açıklanmış ise de, anılan kararda davanın konusu, müdahalenin önlenmesi davası olarak belirtilmiş olup, kararın içeriğinden de davacının iradesinin, idarenin eylemi nedeniyle uğradığı zararın tazminini değil, idarece yapıldığı öne sürülen müdahalenin önlenmesi isteğini içerdiğinin görüldüğü; idari yargı yerine müdahalenin men talebiyle dava açılabilmesi için idari makamlara başvurularak bir işlem tesis ettirilmesinin gerektiği; olayda ise, ortada idari bir makam tarafından tesis edilmiş idari davaya konu olabilecek bir işlem bulunmadığı; bu durumda, 2577 sayılı Yasanın 2/1. maddesinde belirtilen dava türleri arasında bulunmadığı açık olan Devlet Su İşleri tarafından yapıldığı ileri sürülen müdahalenin men'i istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği; ancak daha önce adli yargı yerince görevsizlik kararı verildiğinden bahisle görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasanın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiş; idari yargı dosyası adigeçen İdare Mahkemesi Başkanlığının 25.11.1997 günlü, 1997/389 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiş bulunmaktadır.

İNCELEME VE GEREKÇE : Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, Üyeler: O. Hulusi Mustafaoğlu, M. Salim Özer, Nursel Aymakoğlu, Mustafa Birden, Dr. Erol Alpar ve Ertuğrul Taka'nın katılımlarıyla yapılan 22.12.1997 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa Yeğenoğlu'nun davanın çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Erdoğan Güneş ile Danıştay Savcısı Tülin Özdemir'in davanın çözümü adli yargının görev alanına girdiğinden İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü gerektiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava,D.S.f'ince yürütülen sulama hizmetinin plan ve projeye aykırı olarak yapılması nedeniyle davacının taşınmazlarına vaki tecavüzün önlenmesi isteminden ibarettir.

D.S.f. 8. Bölge Müdürlüğünce, Erzincan Ovası Sağ Sahil Sulama Projesi kapsamında kurularak işletmeye alınan Mertekli Regülatörü su toplama havzasında kalan özel mülkiyete konu araziler kamulaştırılmış ise de, Regülatörün memba kısmında ve su toplama havzasına çok yakın olmakla birlikte nehir taban suyu seviyesinden oldukça yüksek bir konumda bulunduğu belirtilen davacıya ait taşınmazların kamulaştırma sınırı dışında bırakıldığı; ancak, sulama mevsiminde daha fazla su verilebilmesi için ilkbahar ve Sonbahar mevsimlerinde mümkün olan en fazla miktar amaçlanarak su tutulması sonucunda su toplama havzasının,proje aşamasında öngörülen boyutları gözönüne alınarak yapılan kamulaştırma sınırlarının dışına taşıdığı; bu taşkın nedeniyle su baskınına maruz kalan taşınmazlarının kullanılamayacak duruma geldiğini ve dikili kavak ağaçlarının çürümeye yüz tuttuğunu öne süren ve bu durumu Erzincan 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.1994/103, K.1994/79 sayılı dosyasında mevcut bilirkişi raporuyla tespit ettiren davacının, taşkın nedeniyle oluşan zararın tazminini değil, hizmetin idarece projesine uygun olarak yürütülmesini ve arazisinin su baskınına maruz kalmasını önleyici tedbirlerin alınarak kullanılabilir hale getirilmesini sağlamak amacıyla müdahalenin önlenmesi istemiyle dava açtığı, dosyada yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden anlaşılmaktadır.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir aynı hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i davalarının ise,mülkiyete tecavüzün önlenmesine ilişkin Medeni Kanun hükümleri dairesinde adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

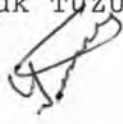
Olayda, idari bir işlemin iptali istenilmediği gibi, ortada idari eylem ve işlemlerden doğan zararların tazmini istemiyle açılmış bir dava da bulunmamakta; davacı tarafından, hizmetin projeye uygun olarak yürütülmesini veya taşınmazlarının kullanılabilir hale getirilmesini için önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla, taşınmazlarına idarenin kamulaştırmasız el atma niteliği taşıyan müdahalesinin önlen-

si istemiyle dava açılmış olması karşısında,işin esasını idarece mülkiyete yapılan tecavüzün hukuka uygunluğunun yargısal denetimi teşkil etmekte olup,davacının taşınmazlarına vaki müdahalenin men'i davasının Medeni Kanun hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği açıktır.

Belirtilen nedenlerle,Sivas İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulüyle Erzincan 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın niteliğine göre,davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine,bu nedenle Sivas İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile,Erzincan 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 5.11.1996 günlü, E.1995/188,K.1996/364 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,22.12.1997 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk TÜZÜN

Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

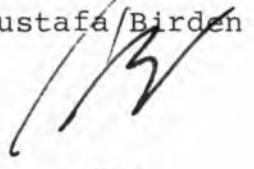
Üye
M. Salim Özer

Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Mustafa Birden

Üye
Dr. Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

GA

Bu kararın Resmî gazetesinde yayımı uygundur.

Başkan

27.1.98

23243